

Academic Focus

ตุลาคม 2559

สารบัญ

การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทนำ

บทนำ	1	
โครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2	
- รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง	3	
- รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้	3	
- รายได้ที่รัฐบาลแบ่งให้	4	
- เงินอุดหนุนรัฐบาล	4	
การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5	
- ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลจัดเก็บให้	6	
- ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลแบ่งให้	8	
บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา	9	
บรรณานุกรม	11	
เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์		
สำนักวิชาการ		
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		
http://www.parliament.go.th/library		

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็นการบริหารราชการแผ่นดินที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากผู้บริหารฝ่ายการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสู่ตำแหน่งโดยการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น และภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีลักษณะเป็นการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีงบประมาณที่เพียงพอเพื่อนำมาใช้ดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้สำเร็จลุล่วงและมีคุณภาพ งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีมาจากหลายทางด้วยกัน ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง รัฐบาลจัดเก็บให้ รัฐบาลแบ่งให้ และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ซึ่งงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรรจากรัฐบาลนั้น เป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ กล่าวคือ ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอก็ส่งผลให้การจัดทำบริการสาธารณะเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีศักยภาพ แต่ถ้าได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ศักยภาพในการจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ย่อมลดลงไปด้วย จากที่กล่าวถึงเรื่องการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลข้างต้น ทำให้เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณรายได้จากภาครัฐมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นถือเป็นประเด็นที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับศักยภาพทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในบทความนี้ผู้เขียนจะอธิบายถึงโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจะเน้นเฉพาะ “ภาษีมูลค่าเพิ่ม” ที่รัฐบาลจัดเก็บให้ และรัฐบาลแบ่งให้ เนื่องจากจำนวนเงินจากภาษีมูลค่าเพิ่มถือได้ว่าเป็นงบประมาณที่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับการจัดสรรงบประมาณรายได้ประเภทอื่น ๆ และที่มาของการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่ม มีกฎหมายที่ให้อำนาจหลายฉบับซึ่งมีความซับซ้อนกว่ารายได้ประเภทอื่น ๆ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและ ทำการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

โครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในเบื้องต้นควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จากภาพที่ 1) ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2556)

1. รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง
2. รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้
3. รายได้ที่รัฐบาลแบ่งให้
4. เงินอุดหนุน

ภาพที่ 1 : โครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทรายได้	อบจ.	เทศบาล	อบต.	เมืองพัทยา	กทม.
๑. รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง					
๑.๑ รายได้จากภาษีอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง					
๑.๑.๑ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน		✓	✓	✓	✓
๑.๑.๒ ภาษีบำรุงท้องที่		✓	✓	✓	✓
๑.๑.๓ ภาษีป้าย		✓	✓	✓	✓
๑.๑.๔ อากรการฆ่าสัตว์		✓	✓	✓	✓
๑.๑.๕ อากรรังนกอีแอ่น		✓	✓	✓	✓
๑.๑.๖ ภาษียาสูบ น้ำมัน และโรงแรม	✓		✓		✓
๑.๒ รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร					
๑.๒.๑ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต	✓	✓	✓	✓	✓
๑.๒.๒ รายได้จากทรัพย์สิน	✓	✓	✓	✓	✓
๑.๒.๓ รายได้จากสาธารณูปโภค	✓	✓	✓	✓	✓
๑.๒.๔ รายได้เบ็ดเตล็ด	✓	✓	✓	✓	✓
๒. รายได้จากภาษีท้องถิ่นที่รัฐบาลจัดเก็บให้					
๒.๑ ภาษีมูลค่าเพิ่ม					
- ตาม พ.ร.บ. จัดสรรฯ + พ.ร.บ. เมืองพัทยา		✓	✓	✓	✓
- ตาม พ.ร.บ. อบจ.	✓				
๒.๒ ภาษีธุรกิจเฉพาะ		✓	✓	✓	✓
๒.๓ ภาษีสุรา		✓	✓	✓	✓
๒.๔ ภาษีสรรพสามิต		✓	✓	✓	✓
๒.๕ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์	✓	✓	✓	✓	✓
๒.๖ ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม		✓	✓	✓	✓
๒.๗ ภาษีการพนัน		✓	✓	✓	✓
๒.๘ ค่าภาคหลวงแร่	✓	✓	✓	✓	✓
๒.๙ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	✓	✓	✓	✓	✓
๓. รายได้จากภาษีที่รัฐบาลแบ่งให้					
๓.๑ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ)	✓	✓	✓	✓	✓
๔. รายได้จากเงินอุดหนุน	✓	✓	✓	✓	✓

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

1. รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง

1.1 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดเก็บจากเจ้าของโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินที่ใช้ประโยชน์ต่อเนื่องไปกับสิ่งปลูกสร้างนั้น เมื่อได้มีการใช้ประโยชน์ ในทรัพย์สินนั้น เช่น ให้เช่าใช้เป็นที่พักของ เก็บสินค้า ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งอยู่อาศัย หรือใช้ประกอบการอื่น ๆ เพื่อหารายได้ (สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร)

1.2 ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของที่ดิน ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และที่ดินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่ ที่ดินที่ใช้ประโยชน์เพื่อปลูกบ้านอยู่อาศัย ทำการเกษตร และที่ดินว่างเปล่า (สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร)

1.3 ภาษีป้าย เป็นภาษีที่จัดเก็บจากป้ายโฆษณาต่าง ๆ ซึ่งแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือ เครื่องหมายที่ใช้ ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะแสดงไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วย อักษร ภาพ หรือ เครื่องหมายอื่น ๆ (สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร)

1.4 อากรฆ่าสัตว์ เป็นการจัดเก็บที่กฎหมายกำหนดให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ค่าธรรมเนียม โรงฆ่าสัตว์โรงพักสัตว์ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ การจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสีย เช่น ไก่ เป็ด หรือห่าน เพื่อส่งออกนอกประเทศ การฆ่าสัตว์ เพื่อตรวจพิสูจน์หรือทดลองทางวิชาการ

1.5 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ

ค่าธรรมเนียม เป็นเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียกเก็บจากประชาชนที่ได้รับบริการ หรือได้ประโยชน์จากท้องถิ่น เช่น ค่าธรรมเนียมการเก็บและขนอุจจาระหรือสิ่งปฏิกูล ค่าธรรมเนียมการจอดรถ ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง เป็นต้น

ค่าใบอนุญาต เป็นเงินที่เรียกเก็บจากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องขออนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไปส่วนใหญ่จะเป็นกิจการที่มีผลกระทบต่อสุขอนามัย สิ่งแวดล้อม ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ใบอนุญาตดำเนินการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ใบอนุญาตการจัดตั้งตลาด ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร เป็นต้น

ค่าปรับ เป็นโทษทางอาญาประเภทหนึ่ง ซึ่งเปรียบเทียบปรับจากผู้กระทำผิดตามกฎหมายที่ให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจเปรียบเทียบได้ เช่น ค่าปรับผู้กระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษี โรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ค่าปรับผู้กระทำความผิดเทศบัญญัติ

นอกจากรายได้ที่กล่าวถึงมาแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีรายได้ที่จัดหาเองจากรายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน ตลาด แผงลอย ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร รายได้จากสาธารณูปโภคและพาณิชย์ เช่น กิจการประปา โรงรับจำนำ

2. รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้

2.1 ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีที่จัดเก็บจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ การนำเข้าสินค้า ในปัจจุบันโดยทั่วไปจัดเก็บในอัตราร้อยละ 7 ของราคาสินค้า โดยเป็นภาษีตามประมวลรัษฎากรร้อยละ 6.3 และเป็นภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 0.7

2.2 ภาษีธุรกิจเฉพาะ เป็นภาษีที่จัดเก็บจากผู้ประกอบการกิจการธนาคาร ธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์ การประกันภัยการประกันชีวิต การรับจำนำ การขายอสังหาริมทรัพย์และหลักทรัพย์ การจัดเก็บภาษีธุรกิจ เฉพาะในส่วนที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการที่รัฐบาลจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ เพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของอัตราที่จัดเก็บ เช่น อัตราการจัดเก็บจากการดำเนินกิจการธนาคาร ซึ่งต้องเสียภาษี ร้อยละ 3.0 รัฐบาลจะจัดเพิ่มให้ท้องถิ่น อัตราร้อยละ 10 คิดเป็น 0.3 ดังนั้น ภาษีธุรกิจเฉพาะที่เสียทั้งหมด จะเป็นอัตราร้อยละ 3.3

2.3 ภาษีสุรา เป็นภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บจากผู้รับใบอนุญาตทำสุรา และผู้นำเข้าสุรา โดยรัฐบาลจะจัดเก็บเพิ่มให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกไม่เกินร้อยละ 10

2.4 ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บจากสินค้าต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น น้ำมันเครื่องดีเซล เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องแก้ว รถยนต์ เรือ เครื่องสำอาง สถานบริการแต่ละประเภทจะมีการกำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่แตกต่างกันไป และรัฐบาลจะจัดเก็บเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกไม่เกินร้อยละ 10

2.5 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ เป็นภาษีที่กรมการขนส่งทางบกจัดเก็บแล้วมอบเงินที่จัดเก็บได้ทั้งจำนวนให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. รายได้ที่รัฐบาลแบ่งให้

หลังจากที่ได้มีการกำหนดเรื่องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยกำหนดรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในปี พ.ศ. 2545 จะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้สุทธิของรัฐบาล และในปี พ.ศ. 2549 จะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้สุทธิของรัฐบาล ต่อมาได้มีการแก้ไขโดยกำหนดให้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ต่อรายได้สุทธิของรัฐบาล ดังนั้น เพื่อให้รายได้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าว จึงกำหนดให้มีภาษีที่รัฐบาลแบ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยแบ่งใน ส่วนที่เป็นรายได้ของรัฐบาลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเมื่อรวมกับทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วต้องไม่เกินร้อยละ 30 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้หักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้ว โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

4. เงินอุดหนุนรัฐบาล

รัฐบาลจัดให้มีขึ้นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน เนื่องจากรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับจากภาษีที่จัดเก็บเอง ภาษีที่รัฐจัดเก็บให้และแบ่งให้แล้ว ส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะยังมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก

ดังนั้น เงินอุดหนุนจากรัฐบาลจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมรายได้ ซึ่งช่วยสนับสนุนให้ท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยสนับสนุนการดำเนินงานที่เกินขีดความสามารถทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

เงินอุดหนุนที่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท คือ (สำนักงบประมาณ, 2551)

1. เงินอุดหนุนทั่วไป จัดสรรเสมือนเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการใช้จ่ายเงินของตนเอง

2. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ จัดสรรเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินโครงการใดโครงการหนึ่ง ที่กำหนดเป็นการเฉพาะ เช่น โครงการตามแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โครงการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค ฯลฯ

สรุปแหล่งที่มาของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐ “จัดเก็บให้” และ “แบ่งให้”

ประเภทภาษี	หน่วยงาน ที่จัดเก็บภาษี
1. ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1.1 ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติจัดสรร รายได้ประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534 (1 ใน 9) 1.2 ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542	3 หน่วยงาน ได้แก่ - กรมสรรพากร - กรมศุลกากร - กรมสรรพสามิต 3 หน่วยงาน ได้แก่ - กรมสรรพากร - กรมศุลกากร - กรมสรรพสามิต
2. ภาษีธุรกิจเฉพาะ	กรมสรรพากร
3. ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์หรือล้อเลื่อน	กรมการขนส่งทางบก
4. ภาษีสุรา	กรมสรรพสามิต
5. ภาษีสรรพสามิต	กรมสรรพสามิต
6. ภาษีการพนัน	ผู้จัดเล่นการพนัน
7. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	กรมที่ดิน

ที่มา : ฝ่ายวิชาการ กองรายได้ สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่านอกจากภาษีมูลค่าเพิ่มจะเป็นภาษีหลักของรัฐบาลแล้ว รัฐบาลยังมีการจัดสรรรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยวิธีการที่รัฐบาล “จัดเก็บให้” และ “แบ่งให้” ต่อไปจะอธิบายถึงความเป็นมาของภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลจัดสรรมาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT) คือ ภาษีที่กรมสรรพากรจัดเก็บจากผู้ประกอบการจดทะเบียนหรือนำเข้า จากการขายสินค้า การให้บริการ และการนำเข้าสินค้า หรือบริการทั่วไปจากต่างประเทศตามประมวลรัษฎากรและนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และกฎหมายจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มอีกในอัตรา 1 ใน 9 ของอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบให้กรมสรรพากรจัดเก็บแทนโดยเรียกเก็บรวมกับภาษีที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร เช่น ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บในอัตราร้อยละ 9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มเติมอีกร้อยละ 1 รวมเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บจากประชาชนร้อยละ 10 (อนุชา สุณสวัสดิกุล, 2548, น.57-58)

ปัจจุบันตามประมวลรัษฎากรกำหนดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้จัดเก็บอยู่ที่ร้อยละ 10 แต่มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 592) พ.ศ. 2558 กล่าวคือ ให้ลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มลงเหลือร้อยละ 6.3 สำหรับการขายสินค้า การให้บริการ หรือ การนำเข้าทุกกรณี เมื่อรวมภาษีท้องถิ่นแล้วจัดเก็บรวมร้อยละ 7 ซึ่งหน้าที่ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2559

รูปแบบการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลจัดเก็บให้

1.1 ภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามพระราชบัญญัติจัดสรรรายได้ประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534 (ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9)

พระราชบัญญัติจัดสรรรายได้ประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534 กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่งซึ่งได้รับภาษีมูลค่าเพิ่มอันเป็นรายได้ตามกฎหมายว่าด้วยรายได้เทศบาล กฎหมายว่าด้วยรายได้สุขาภิบาล กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา และกฎหมายว่าด้วยราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ส่งมอบภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะที่ได้รับทั้งจำนวนแก่ กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้กระทรวงมหาดไทยจัดสรรแก่ราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (1 ใน 9) จึงเป็นการจัดเก็บโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกกฎหมาย เพื่อจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร (ธีรวิทย์ ทองนอก, 2542, น.76) ส่วนจะได้รับในอัตราเท่าใดนั้นต้องไปพิจารณาจากกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหมวดที่เกี่ยวกับรายได้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 80 ให้อำนาจองค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

1.1.2 เทศบาล ตามพระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 12 ให้อำนาจเทศบาลออกเทศบัญญัติเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

1.1.3 เมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 83 ให้อำนาจเมืองพัทยาออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

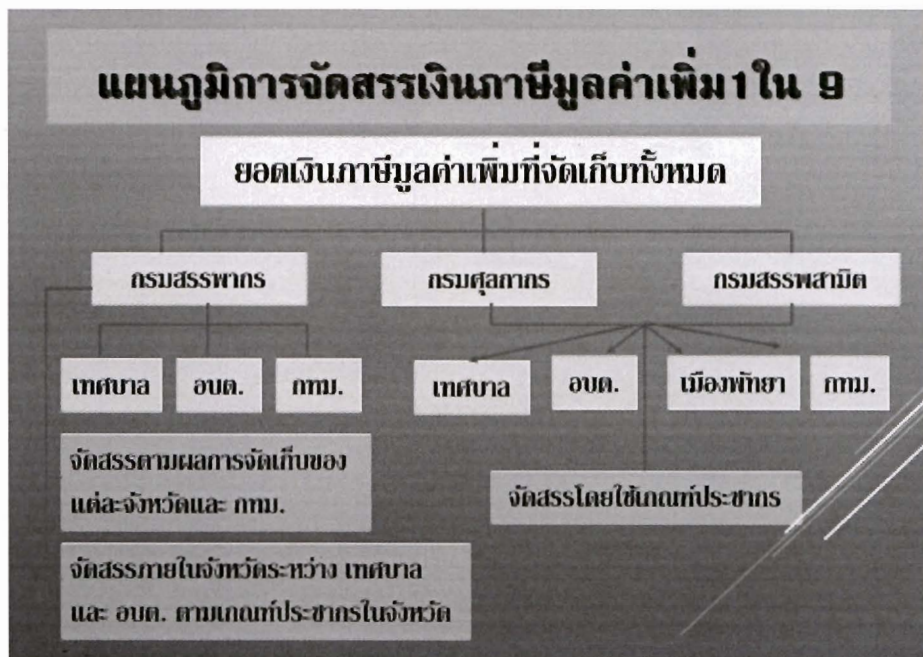
1.1.4 กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 112 ให้อำนาจกรุงเทพมหานครออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

เนื่องจากเงินภาษีมูลค่าเพิ่มเมื่อได้จัดเก็บแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้ส่งเงินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรงทันที แต่เงินภาษีมูลค่าเพิ่มจะถูกส่งเข้าสู่คลังของรัฐก่อน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์การจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งที่ชัดเจน ซึ่งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ โดยอาศัย “หลักแหล่งกำเนิดภาษี (พื้นที่)” และ “หลักจำนวนประชากร” มาเป็นเกณฑ์ในการการจัดสรรระหว่างท้องถิ่นด้วยกัน ปัจจุบันมีประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) เรื่อง การจัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติจัดสรรรายได้ประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2534 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 และประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป และยังคงใช้ประกาศฯ ข้างต้นมาโดยตลอด ทำให้การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเหมือนเดิมและมีผลใช้บังคับมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้ (ดูภาพที่ 2)

1. ภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บในเขตกรุงเทพมหานครจัดสรรให้กรุงเทพมหานครตามเกณฑ์พื้นที่ และที่มีการจัดเก็บในเขตจังหวัด จัดสรรให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตามเกณฑ์ประชากรของแต่ละแห่ง
2. ภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรจัดเก็บ จัดสรรให้กรุงเทพมหานคร เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลตามเกณฑ์ประชากรของแต่ละแห่ง
3. ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บในพื้นที่เมืองพัทยาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยาจะจัดสรรโดยตรงให้แก่เมืองพัทยาทตามเกณฑ์พื้นที่

ภาพที่ 2 : แผนภูมิการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9

ที่มา : ส่วนนโยบายการคลังและพัฒนารายได้ สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (ภาษีมูลค่าเพิ่มขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ร้อยละ 5)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มแตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ในหมวดที่ว่าด้วยการงบประมาณและการคลัง ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร ซึ่งจัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้ส่งมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละห้าของภาษีที่จัดเก็บได้ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะได้รับการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มที่แบ่งมาจากภาษีตามประมวลรัษฎากรร้อยละ 6.3 โดยจัดสรรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละ 5 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บในจังหวัดนั้น ๆ

2. ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลแบ่งให้

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลแบ่งให้ เป็นภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดสรรตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มที่ได้รับการจัดสรรในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วไม่เกินร้อยละ 30 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้หักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้ว ซึ่งหลังจากที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ก็มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันบ้างตามสถานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขณะนั้น โดยผู้เขียนขอยกตัวอย่างหลักเกณฑ์การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่ม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2558 ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ประกาศ ก.ก.ถ. กำหนดให้จัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มฯ ในอัตราร้อยละ 19.94 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บ ตามประมวลรัษฎากร หลังจากหักส่วนที่ต้องจ่ายคืนผู้เสียภาษีแล้ว โดยจัดสรรให้แก่ อบจ. เทศบาล อบต. กทม. และเมืองพัทยา ตามสัดส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละแห่งได้รับการจัดสรรในปีที่ผ่านมา

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ประกาศ ก.ก.ถ. กำหนดให้จัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มฯ ในอัตราร้อยละ 19.46 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร หลังจากหักส่วนที่ต้องจ่ายคืนผู้เสียภาษีแล้ว โดยจัดสรรให้แก่ อบจ. เทศบาล อบต. กทม. และเมืองพัทยา ตามสัดส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละแห่งได้รับการจัดสรรในปีที่ผ่านมา

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ประกาศ ก.ก.ถ. กำหนดให้จัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มฯ ในอัตราร้อยละ 19.70 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร หลังจากหักส่วนที่ต้องจ่ายคืนผู้เสียภาษีแล้ว โดยจัดสรรให้แก่ อบจ. เทศบาล อบต. กทม. และเมืองพัทยา ตามสัดส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รับการจัดสรรในปีที่ผ่านมา

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ประกาศ ก.ก.ถ. กำหนดให้จัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มฯ ในอัตราร้อยละ 20.29 และให้จัดสรรแก่ อบจ. เทศบาล อบต. กทม. และเมืองพัทยา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ให้จัดสรรแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้รับจัดสรรตามจำนวนเงินที่ได้รับในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นส่วนที่เพิ่มขึ้น ให้จัดสรรร้อยละ 60 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสัดส่วนผูกผันของรายได้ก่อนรวมเงินอุดหนุนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ร้อยละ 40 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามจำนวนคนจน ตามผลการศึกษาของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เมื่อคำนวณการจัดสรรแล้ว หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา มากกว่าร้อยละ 100 ให้ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นร้อยละร้อย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ประกาศ ก.ก.ถ. กำหนดให้จัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มฯ ในอัตราร้อยละ 20.28 และให้จัดสรรแก่ อบจ. เทศบาล อบต. กทม. และเมืองพัทยา ดังนี้

ส่วนที่ 1 จำนวนเงินที่ได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ให้จัดสรรแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามสัดส่วนที่ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

ส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นส่วนที่เพิ่มขึ้น ให้จัดสรร

1. จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ก่อนรวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 น้อยกว่า 10 ล้านบาท ให้มีรายได้ถึง 10 ล้านบาท

2. เงินส่วนที่เหลือจากการจัดสรรตาม (1) ให้จัดสรรแก่เทศบาล และ อบต. แต่ละแห่งโดยร้อยละ 60 ให้แบ่งเท่า ๆ กัน และร้อยละ 40 ตามสัดส่วนจำนวนประชากร

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ประกาศ ก.ก.ถ. กำหนดให้จัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มฯ ในอัตรา ร้อยละ 20.23 และให้จัดสรรแก่ อบจ. เทศบาล อบต. กทม. และเมืองพัทยา ให้จัดสรรแก่องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา แต่ละแห่งตามสัดส่วนที่ ได้รับจัดสรร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ประกาศ ก.ก.ถ. กำหนดให้จัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มฯ ในอัตราร้อยละ 20.63 และให้จัดสรรแก่ อบจ. เทศบาล อบต. กทม. และเมืองพัทยา ดังนี้

ส่วนที่ 1 จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ตามอัตราส่วนร้อยละที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทได้รับ จัดสรร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

ส่วนที่ 2 การจัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งตาม (1) ให้จัดสรร ดังนี้

1. ร้อยละ 50 แบ่งเท่ากันทุกแห่ง
2. ร้อยละ 20 ตามจำนวนพื้นที่
3. ร้อยละ 20 ตามรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน
4. ร้อยละ 10 ตามจำนวนประชากร

ส่วนที่ 3 การจัดสรรให้แก่เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งตามส่วนที่ 1 ให้จัดสรรตามอัตราส่วนร้อยละที่ได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลแบ่งให้ข้างต้น มีขึ้นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของแต่ละองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น กรณีที่การจัดสรรเงินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอในการ บริหารงานตามอำนาจหน้าที่ จัดสรรเงินเพื่อลดช่องว่างทางการคลังระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดใหญ่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก และเป็นการประกันเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรายได้ไม่น้อยกว่าปีที่ผ่านมา เป็นต้น

ภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 เป็นรายได้ที่ประกาศ ก.ก.ถ. กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรและมีผลใช้บังคับเป็นการเฉพาะปี จึงต้องมีการ พิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ทุกปี ซึ่งเป็นการกำหนด โดยคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจึงจัดทำออกมาในรูปของประกาศ ก.ก.ถ.

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ ประชาชนโดยตรง ซึ่งเป็นหน้าที่ปกติตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ และบางครั้ง รัฐบาลก็มอบหมายภาระงานเป็นกรณีพิเศษให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการด้วย จึงจำเป็นต้องมี งบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินการ ดังนั้นสถานะทางการคลัง ด้านงบประมาณขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีที่มาหลายทางด้วยกัน ได้แก่ รายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้ รายได้ที่รัฐบาลแบ่งให้ และ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล จากการศึกษาพบว่ารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสัดส่วนจำนวนเงินสูง นั้นมาจากรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้ และรัฐบาลแบ่งให้ มากกว่ารายได้จำพวกภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษี บำรุงท้องถิ่น และภาษีป้าย ซึ่งเป็นรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บเอง ทั้งนี้รายได้ ที่รัฐบาลจัดเก็บให้และแบ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรายได้ที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างรัฐบาลกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการกำหนดสัดส่วนรายได้และหลักเกณฑ์การจัดสรรรายได้ โดยในส่วน

ของฝั่งรัฐบาลจะมีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) เป็นคณะกรรมการฯ ที่ทำหน้าที่ปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร และรายได้ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ รวมทั้งและเสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร การงบประมาณ และการรักษาวินัยทางการเงิน การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ก็เพื่อให้การกระจายอำนาจทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มโดยวิธีการที่ “รัฐบาลจัดเก็บให้” และ “รัฐบาลแบ่งให้” มาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทำให้สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความมั่นคงมากขึ้นและเพียงพอต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ก็มีประเด็นที่ผู้เขียนเห็นว่าต้องหาแนวทางในการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น กล่าวคือ เมื่อสังเกตจากการอธิบายถึงการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะพบว่าการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มมีถึง 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. การให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอีก 1 ใน 9 จากภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร 2. การแบ่งภาษีมูลค่าเพิ่มจากรัฐบาลและมีการกำหนดสัดส่วนที่แตกต่างกันในแต่ละปีงบประมาณ และ 3. การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละ 5 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บในจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มข้างต้นทำให้เกิดความยุ่งยากและสับสนในการจัดเก็บและจัดสรร และทำให้มีจำนวนกฎหมายมากขึ้นโดยไม่จำเป็น และประเด็นต่อมาที่ผู้เขียนเห็นว่าสำคัญคือ การที่รัฐบาลจัดสรรรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้และแบ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ใช่เพียงแค่ภาษีมูลค่าเพิ่มแต่รวมถึงภาษีประเภทอื่น ๆ ด้วย ซึ่งทุก ๆ ปีก็จะมีจำนวนเงินที่จัดสรรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ต้องอาศัยเงินที่รัฐบาลจะจัดสรรให้ตลอด ดังนั้นรัฐบาลจึงควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ได้อย่างมั่นคง ซึ่งจะช่วยลดภาระทางการคลังของรัฐบาลในการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงได้ในระดับหนึ่ง

จัดทำโดย

นายกฤตกร จินดาวัฒน์

วิทยากรปฏิบัติการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

โทร. 0 2244 2065

โทรสาร. 0 2244 2058

บรรณานุกรม

- ธีรวิทย์ ทองนอก. (2542). การกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษา. กรณีการจัดสรรรายได้ให้แก่ท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะรัฐศาสตร์, สาขานโยบายสาธารณะ
- “ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจัดสรรเงิน ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติจัดสรรรายได้ประเภทภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่ ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2547” (9 กันยายน 2546). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 120 ตอนพิเศษ 104 ง, น.32-34.
- “ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจัดสรรภาษี มูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2552” (19 มกราคม 2552). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 126 ตอนพิเศษ 8 ง, น.69-70.
- “ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และ อัตราการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553” (23 พฤศจิกายน 2552). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 126 ตอนพิเศษ 173 ง, น.64-65.
- “ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และ อัตราการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554” (12 ธันวาคม 2553). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 127 ตอนพิเศษ 145 ง, น.65-66.
- “ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และ อัตราการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555” (17 มกราคม 2555). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 129 ตอนพิเศษ 17 ง, น.44-45.
- “ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรร ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2556” (22 มีนาคม 2556). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 130 ตอนพิเศษ 37 ง, น.42-43.
- “ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรร ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2557” (4 ธันวาคม 2556). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 130 ตอนพิเศษ 174 ง, น.17-18.

- “ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรร ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2558” (24 ธันวาคม 2557). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 263 ง, น.5-6.
- “ประมวลรัษฎากร” (1 เมษายน 2482). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 56, น.1.
- “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542” (17 พฤศจิกายน 2542). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก, น.48.
- “พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 592) พ.ศ. 2558” (26 กันยายน 2558). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 132 ตอนที่ 93ก, น.1-3.
- “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528” (31 สิงหาคม 2528). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 102 ตอนที่ 115, น.1-31.
- “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542” (29 พฤศจิกายน 2542). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 116 ตอนที่ 120 ก, น.21-29.
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537” (2 ธันวาคม 2537). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก, น. 11.
- “พระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497” (9 มีนาคม 2497). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 71 ตอนที่ 16, น.466.
- “พระราชบัญญัติจัดสรรรายได้ประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534” (21 พฤศจิกายน 2534). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 108 ตอนที่ 201, น.217.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2556). **คู่มือการกระจายอำนาจ ภาคประชาชน**. สืบค้น 20 กันยายน 2559 จาก http://www.odloc.go.th/web/?page_id=2649 _____ . (2556). **ข้อมูลการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2556**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. _____ . (ม.ป.ป.). **อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. สืบค้น 26 กันยายน 2559 จาก http://www.odloc.go.th/web/?page_id=114
- สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป.). **ความรู้เรื่องภาษีท้องถิ่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน**. สืบค้น 20 กันยายน 2559 จาก http://203.155.220.217/finance/tax_file/tax01.pdf _____ . (ม.ป.ป.). **ความรู้เรื่องภาษีท้องถิ่น ภาษีบำรุงท้องที่**. สืบค้น 20 กันยายน 2559 จาก http://203.155.220.217/finance/tax_file/tax02.pdf _____ . (ม.ป.ป.). **ความรู้เรื่องภาษีท้องถิ่น ภาษีป้าย**. สืบค้น 20 กันยายน 2559 จาก http://203.155.220.217/finance/tax_file/tax01.pdf
- สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. (4 มกราคม 2551). **ประเภทของเงินอุดหนุนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น**. สืบค้น 20 กันยายน 2559 จาก http://www.bb.go.th/BBfaq/asp/extn/asp/ desc_topic.asp?cid=2551/0005&cbxtype=&no=167
- อนุชา สุณสวัสดิกุล. (2548). **ปัญหาทางกฎหมายในการกระจายอำนาจทางการคลังสู่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะนิติศาสตร์, สาขา กฎหมายมหาชน